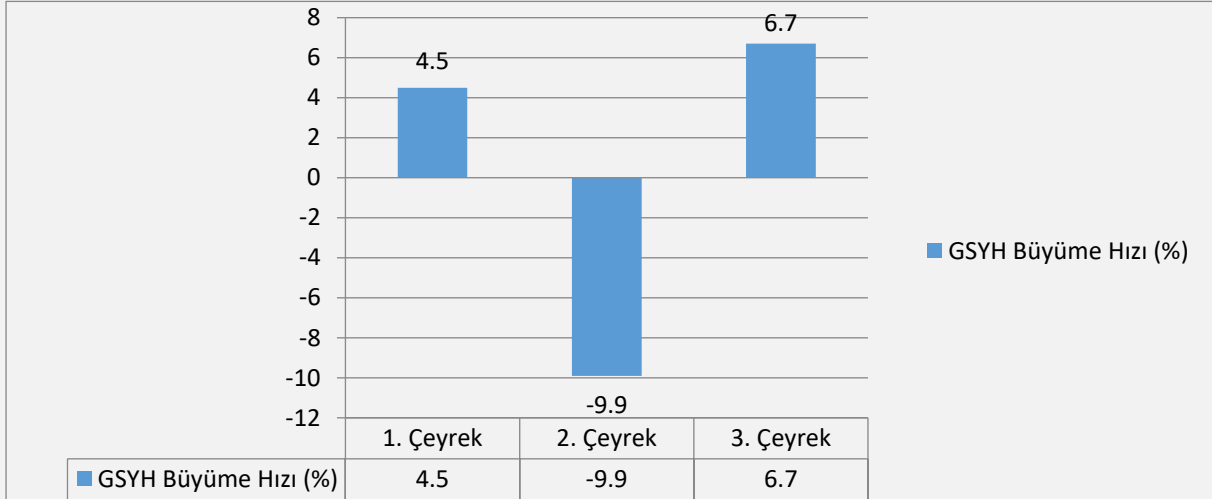


## 2020'yi geride bırakırken son veriler ışığında Türkiye'nin makro iktisadi görünümü

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan veriler, 2020 Türkiye ekonomisinin büyüme performansının inişli-çıkışlı olduğuna işaret etmektedir. Ekonomik büyümenin bir göstergesi olan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) verilerine göre, Türkiye ekonomisi 2020 yılının 1. Çeyreğinde (Ocak-Şubat-Mart), geçen yılın aynı çeyreğine göre %4,5 büyümüştür. Covid-19 salgının ekonomi üzerindeki etkilerinin en yoğun hissedildiği ve ekonomik faaliyetlerin büyük bir kısmının askıya alındığı 2. Çeyrekte (Nisan-Mayıs-Haziran), Türkiye ekonomisi bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %9,9 daralmıştır. Haziran ayı itibariyle normalleşme sürecine giren Türkiye'de ekonomik faaliyetlerde hız kazanmaya başlamıştır. Bu çerçevede 2020 yılının 3. Çeyreğinde, Türkiye ekonomisi geçen yılın aynı dönemine göre %6,7 büyümüştür. GSYH'yi oluşturan faaliyetlere bakıldığında, zincirlenmiş hacim endeksi olarak 2020 yılının üçüncü çeyreğinde finans ve sigorta faaliyetleri (%41,1), bilgi ve iletişim faaliyetleri (%15,0), sanayi (%8), inşaat (%6,4) ve tarım (%6,2) ön plana çıkmaktadır.

### GSYH Büyüme Hızı (%)

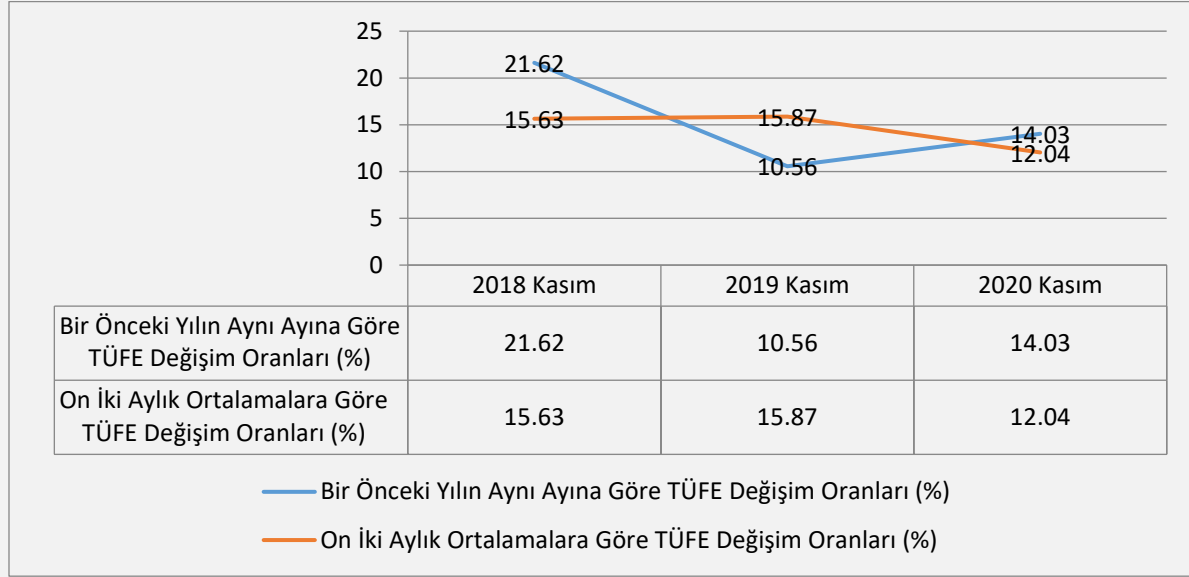


Kaynak: TÜİK, GSYH İstatistikleri

Kaynak: TÜİK, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla 3. Çeyrek İstatistikleri, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=D%C3%B6nemsel-Gayrisafi-Yurt-%C4%B0%C3%A7i-Has%C4%B1a-III.-%C3%87eyrek-Temmuz---Eyl%C3%BCl,-2020-33606&dil=1>

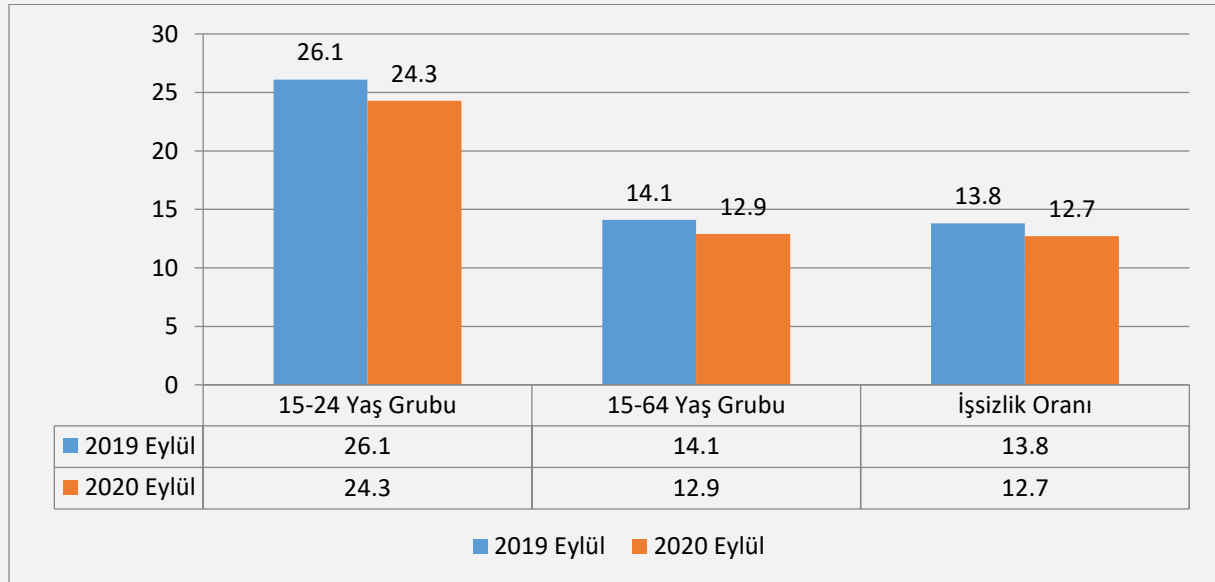
Türkiye İstatistik Kurumu'nun Kasım ayı verileri çerçevesinde Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), 2020'nin Kasım ayında bir önceki aya göre %2,30 artmıştır. Bir önceki yılın aralık ayıyla kıyaslandığında, TÜFE %14,0 artmış, on iki aylık ortalamalara göre ise %12,04'lük bir artışın kaydedildiği görülmüştür. Yıllık en düşük artış %0,67 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir. Diğer yandan bir önceki yılın aynı ayına göre artışın yüksek olduğu ana gruplar ise sırasıyla, %29,42 ile çeşitli mal ve hizmetler, %21,08 ile gıda ve alkolsüz içecekler ve %18,67 ile ulaştırma olmuştur.

## Enflasyon Göstergeleri (%)



Kaynak: TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi, Kasım 2020

Eylül ayında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan işgücü istatistikleri çerçevesinde, 2020 yılının Eylül ayında işsiz sayısı bir önceki yılın aynı ayına kıyasla 550 bin kişi azalarak 4 milyon 16 bin oldu. Bu çerçevede işsizlik oranı bir önceki yılın aynı ayına göre 1,1 puan azalarak %12,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. 15-64 yaş grubunda 2019'un Eylül ayında işsizlik oranı %14,1 iken, 2020 yılının Eylül ayında aynı yaş grubunda işsizlik oranı yumuşak bir azalışla %12,9'a düşmüştür. Genç işsizlik olarak tanımlanan 15-24 yaş grubunda da benzer bir düşüş trendi gözlemlenmiştir. Eylül 2019 yılında genç işsizlik oranı % 26,1 iken, Eylül 2020'de % 24,3'e düşmüştür.



Kaynakça: Türkiye İstatistik Kurumu, İşgücü İstatistikleri, Eylül 2020, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Eylul-2020-33793>.

İstihdam edilen kişi sayısı çerçevesinde incelendiğinde, bir önceki yılın Eylül ayına göre istihdam edilen kişi sayısının azaldığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda istihdam edilen kişi sayısı 2019 yılının Eylül ayına göre 733 bin azalmış ve Eylül 2020'de 27 milyon 707 bine düşmüştür. İşgücüne katılım oranı ise Eylül 2020'de bir önceki yılın aynı ayına göre 3,0 puan azalarak %50,5'e düşmüştür.

## Karadeniz'de Deniz Çöpü ve Mikroplastik Projesi

Karadeniz'e kıyısı olan Türkiye, Gürcistan, Romanya ve Bulgaristan Karadeniz'i tehdit eden deniz çöpleri ve mikroplastik kirliliği için ortak çalışma başlattı. KTÜ Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi öncülüğünde "AB destekli Ekosistemini Korumak İçin Toplumsal Farkındalığı Artırarak Deniz Çöplerini Azaltma" projesi ile ilköğretimden üniversite öğrencilerine, balıkçılardan turizm sektörüne kadar geniş bir hedef kitleye ulaşılarak, denizlerdeki kirlilik sorununa karşı ortak bilincin oluşturulması amaçlanıyor.



İklim Antlaşması hedeflerine yönelik olarak kullanılmış olacak.

## AB hükümetleri Kasım ayında Avrupa Yatırım Bankası İçin 1 Trilyon liralık "yeşil fon"u onayladı

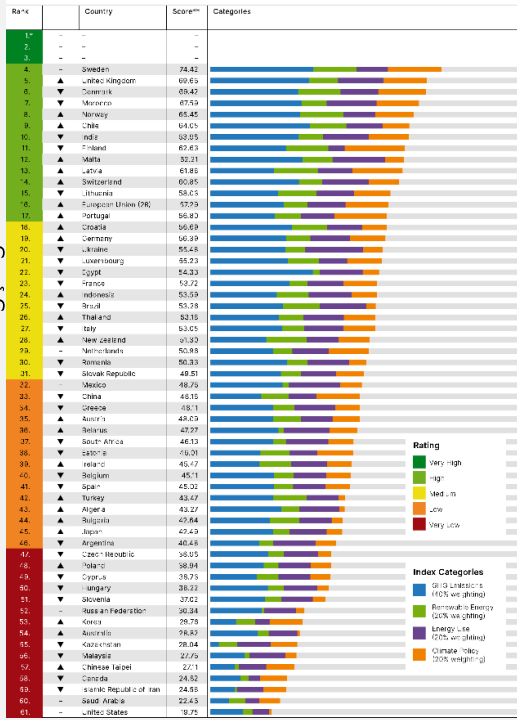
Birlik üyesi ülkelerdeki fosil yakıt projelerinin durması, havaalanlarının genişletilmesi gibi harcamaların daha çevreci alternatif girişimlere yönlendirilmesi hedefleniyor. 1 trilyon euroluk fon 2030 yılına kadar Paris

## "İklim Değişikliği Performans Endeksi 2021" 07 Aralık 2020 Tarihinde Yayımlandı

Endeks, Germanwatch tarafından NewClimate Institute ve İklim Eylem Ağı (Climate Action Network, CAN) kurumlarının katkısıyla hazırlandı. Endeks, küresel ölçekte emisyonların yüzde 90'ını oluşturan 57 ülkenin (ve AB'nin bütün olarak değerlendirildiği durumda) iklimi koruma yönündeki performansını değerlendiriyor ve ülkeler arasında karşılaştırmalar sunuyor.

Endekse göre hiçbir ülke yeterince iyi değil. İskandinav ülkeleri, Portekiz ve bir bütün olarak değerlendirilen AB bloğunun performansı, diğer ülkelerle kıyaslandığında, üst sıralarda yer alıyor. G20 ülkelerinin performansları bütüncül bir resim çizmiyor ve bu ülkelerin yalnızca üç tanesi liderlik gösteriyor. Endekste yüksek puan alan G20 ülkeleri arasında İngiltere (5.), Hindistan (10.) ve AB yer alıyor. Gelişmekte olan üç ülke sıralamada ilk onda yer alıyor.





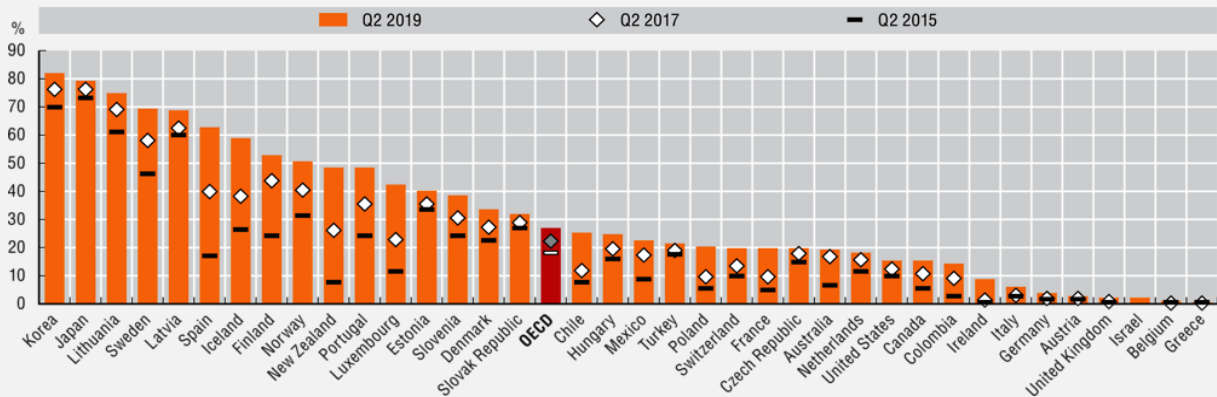
Bu ülkeler 7. sıradaki Fas, 9. Sıradaki Şili ve 10. sıradaki Hindistan. ABD'nin performansı bu yıl da olumsuz olarak nitelendiriliyor. ABD "düşük" olarak nitelendirilen yenilenebilir enerji kategorisi dışındaki dört kategorinin tamamında, tablonun en altında ve "çok düşük" kategorisinde yer alıyor.

Türkiye ise bir önceki yıla göre sıralamasını biraz iyileştirerek ve altı sıra yükselerek 42. sırada yer alıyor. Endekste Türkiye'nin hiçbir iklim politikası veya hedefi olmamasına rağmen, muazzam yenilenebilir enerji potansiyeli ve mevcut trendler sayesinde bu yükselişi gerçekleştirdiği belirtiliyor.

## OECD, "Dijital Ekonomi Görünümü" Raporunu 27 Kasım 2020 Tarihinde Yayımladı

Geliştirilen internet bağlantısının ve yeteneklerinin, birçok ülkenin Covid-19'un neden olduğu sağlık ve ekonomik krize mücadele etmesine yardımcı olduğu belirtilen raporda, salgının "dijital dönüşüm" için çitayı yükselttiği vurgulandı. Raporda, Covid-19 salgınının, eğitimden sağlığa hayatın her alanında dijital teknolojilere olan bağımlılığı daha fazla ortaya koyduğunun altı çizilerek, bunun sonucunda yüksek kaliteli ağlara olan ihtiyacın artmakta olduğu vurgulandı. OECD raporunda, "Bu nedenle, dijital dönüşümde kimseyi geride bırakmadan yönetmek ve koordine etmek için eskisinden daha bütüncül ve daha stratejik kavramlar gerekli" denildi. Rapora göre, Covid-19 salgınında internet kullanımı ve erişilebilirliği hızla artmasına rağmen ülkeler arasında dijital uçurumun hala devam ettiği vurgulandı. Raporda, Örneğin, "OECD ülkelerinde sabit geniş bant aboneliklerinde fiberin payı Güney Kore'de yüzde 82'ye çıkarken, Avusturya, Belçika, Almanya, Yunanistan, İsrail ve İngiltere'de, genellikle kırsal bölgelerde, yüzde 5'in altına kadar düşebilmektedir." ifadesine yer verildi. Raporda, hükümetlerin özel yatırımı, rekabeti ve altyapı yatırımları paylaşımını teşvik ederek, geniş bant elektronik haberleşme ihalelerinde kırsal alanlar için minimum kapsama seviyeleri belirleyerek geniş bantı güçlendirebilecekleri belirtildi.

Fiber Geniş Bant Bağlantıları, 2019



2019 yılının son aylarında Çin'de ortaya çıkan covid-19 virüsü, 2020 yılının Mart ayından itibaren ülkemizde de etkisini gösterdi. Vaka ve ölüm sayılarının artmaması için alınan önlemler ve sokağa çıkma kısıtlamaları çerçevesinde büyükşehirlerde hayatlarını apartman dairelerinde sürdürenlerin birçoğu dört duvar arasından çıkıp toprağa basabilecekleri ikinci bir hayat alanına ihtiyaç duymaya başladı. Bu türden alanlara sahip olanlar için ise, ikinci mekânların kıymeti giderek arttı.

Bilhassa asli mekân dışında apartman yerleşiminden farklı bir biçimde ikinci bir mekâna sahip, işlerini uzaktan ve çevrimiçi usullerle sürdürebilecek ve örgün eğitime devam eden çocukları olan aileler, okullarda uzaktan eğitime geçilmesiyle birlikte hayatlarını sürdürdükleri kalabalık şehirlerden belli bir süreliğine dahi olsa uzaklaşmayı tercih ettiler.



Kaynak: [https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/corona-virusten-kacanmar-akin-etti-ilcenin-nufusu-yuzde-70-artti,e3cypShm6kG\\_-foD-ON0QQ/EGPJb\\_yqWUes9\\_HzyaA62w](https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/corona-virusten-kacanmar-akin-etti-ilcenin-nufusu-yuzde-70-artti,e3cypShm6kG_-foD-ON0QQ/EGPJb_yqWUes9_HzyaA62w)

daha da arttırmış ve bundan dolayı da birçok köy karantina altına alınarak köylere giriş çıkışlar belirli süreler için yasaklanmıştır. Yaz aylarının bitmesiyle Ekim ayları itibariyle köye dönenlerin büyükşehirlerde dönüşleri benzer şekilde vaka sayılarının bu sefer İstanbul ve Ankara gibi şehirlerde artışına sebebiyet vermiştir.

Pandemi öncesi dönemde de yaygın bir biçimde geriye dönüşler biçiminde olmasa da çoklu mekân pratiği çerçevesinde Karadeniz'deki köylere gidilip gelindiği herkesin malumudur. Ancak pandemi süreci ile birlikte birden çok mekânda hayatın sürdürülmesi pratiği bölge özelinde pandeminin muhtemel bitiş tarihine kadar birçoğları tarafından ertelenmiş gözüküyor. Çünkü içinde bulunulan süreç ile alakalı olarak başta sosyal medyada paylaşılan görsel materyallerden, yapılan haberlerden ve diğer medya uygulamalarında yer alan köye dönüş, köyde hayat türünden videolardan ve fotoğraflardan anlaşılacağı üzere, büyükşehirlerde bağlayıcı herhangi bir sebebin olmayışı insanları kırdaki sabit bir hayatı sürdürmeye teşvik etmiş gözükmektedir.



Kaynak: [https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/corona-virusten-kacanmar-akin-etti-ilcenin-nufusu-yuzde-70-artti,e3cypShm6kG\\_-foD-ON0QQ/EGPJb\\_yqWUes9\\_HzyaA62w](https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/corona-virusten-kacanmar-akin-etti-ilcenin-nufusu-yuzde-70-artti,e3cypShm6kG_-foD-ON0QQ/EGPJb_yqWUes9_HzyaA62w)

Bu bağlamda ikinci bir mekân arayışının karşılığı sonradan satın alınmış, ailevi ve benzeri herhangi bir köken ile ilişki kurulamayacak bağlardan farklı olarak tatil ve dinlenme türünden alanlar olabileceken, esasen pandemi sürecinde birçok kişinin yaptığı gibi sığınılacak bir meca ve asli vatan olarak görülen köylere gidilerek geçici bile olsa hayatların bu türden alanlarda sürdürülmesi çok daha görünür olmuştur.

Fakat geriye dönüş denilebilecek hareketlilik biçimleri virüsün yayılımını

Bilhassa kent ve kır hayatının canlı bir şekilde sürdürüldüğü Karadeniz şehirlerinde, hafta içi il ya da ilçe merkezlerinde, hafta sonu ise köylerde hayatın sürdürüldüğü yaygınlığı olan bir pratiktir. Bu durumun pandemi sürecinde daha da yaygın hale geldiğini rahatlıkla söylemek mümkündür. Hatta geriye dönüş imkânı olanlar, hayatlarını sürdürdükleri büyükşehirlerden memleketlerinin il ya da ilçe merkezlerine yerleşerek köyleriyle de irtibatlarını çok daha canlı bir biçimde sürdürmektedirler.



Kaynak: [https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/corona-virusten-kacilar-akin-etti-ilcenin-nufusu-yuzde-70-artti,e3cypShm6kG\\_foD-ON0QQ/EGPJb\\_yqWUes9\\_HzyaA62w](https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/corona-virusten-kacilar-akin-etti-ilcenin-nufusu-yuzde-70-artti,e3cypShm6kG_foD-ON0QQ/EGPJb_yqWUes9_HzyaA62w)

Kabaca tarif edilen bu sürecin tamamıyla kente ya da kıra yöneleceğine dair kesin bir kanaat belirtmek mümkün gözükmemektedir. Öyle ki, kent ve kırın herkes için değişen itici ve çekici faktörleri söz konusu olmaktadır. Her halde ve şartta değişen zamana, mekâna ve koşullara göre karar verebilen insan, bu tip süreçlerde tek ya da birden çok mekânda hayatını sürdürmeyi yeğleyebilir. Sözü edilen bu durumu kesin bir formülle açıklamak pek mümkün gözükmemektedir. Ancak her ne olursa olsun, bilhassa Karadeniz Bölgesi şehirleri ve köyleri için Türkiye ölçeğinde hem kent hem de kır

imkânlarından istifade edilebilecek bir hayat alanının mevcut olduğunun altı rahatlıkla çizilebilir.

## Karadeniz'de Kuraklık Tehlikesi

"Karadeniz'de haftada iki kez yağmur yağar, biri üç gün diğeri ise dört gün sürer", derlerdi. O kadar çok yağmur yağması ise hiç kimsenin hoşuna gitmezdi. Ancak artık o sevilmeyen ve iç karartıcı yağmurlu havalar aranır oldu. Özellikle bu sene Karadeniz'de yağışların azaldığı belirgin bir şekilde görülmektedir.



Kaynak: <https://www.trthaber.com/haber/yasam/karadenizde-yagislar-azaldi-kuraklik-tehlikesi-artti-532283.html>

Karadeniz Bölgesi'nde küresel iklim değişikliği yağış miktarını yarı yarıya düşürdü ve kuraklık tehlikesini de beraberinde getirdi. Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü verilerine göre, bölgede bir önceki yılın aynı dönemine göre yağış miktarı yüzde 50 oranında azaldı. Uzmanlar, orman arazilerinin azalması ile gelecekte ciddi kuraklık tehlikesi yaşanacağı uyarılarında bulunuyor.

Bölgede yağmurlar belirli yerlerde çok sert bir şekilde yağıyor. Bu durum bir yönüyle toprağı ihtiyacı olan suya doyumuyor diğeri yönüyle ise sel, taşkın ve benzeri afetlere sebebiyet veriyor. Özellikle son yıllarda Karadeniz Bölgesi'ndeki sel felaketi haberlerini görmek sıradan hale geldi denilebilir. Ne yazık ki, dünya çapında vuku bulan küresel ısınma, iklim değişikliği, su kaynaklarının bilinçsizce tüketimi, yeşil alanların tahribatı ve benzeri sebepler neticesinde yeşilin ve suyun anavatanı diyebileceğimiz Karadeniz, kuraklık tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

## Dağlık Karabağ Sonrası Türkiye ile Ermenistan Arasında Sınır Kapısının Açılması Tartışmaları



Kaynak: <https://www.milliyet.com.tr/egitim/turkiyenin-sinir-kapilari-haritasi-turkiyeye-sinir-olan-ulkeler-hangileridir-sinir-kapilarinin-isimleri-nelerdir-6311239>

1991'de Ermenistan bağımsızlığını ilan ettiğinde, yeni cumhuriyeti tanıyan ilk ülke Türkiye olmuştu. Bağımsızlığın ardından, Ermenistan'ın Azerbaycan toprağı olan Dağlık Karabağı işgaliyle birlikte Türkiye, bağımsızlık ilanıyla tanıdığı Ermenistan'a sınırlarını kapatmıştır. Diplomatik ilişkiler ise sözde soykırım iddiaları ve bu gelişmeyle birlikte askıya alındı. İlişkilerin normalleşmesi için tek şart olarak da Dağlık Karabağ'dan Ermeni askerlerinin çekilmesi belirtilmiştir. Yaklaşık olarak geçen 20 yıl boyunca bölgedeki tansiyon sürekli yüksek kalmıştır ve donmuş çatışma yakın zamanda yerini tekrar askeri hareketliliğe bırakmıştır. Dağlık Karabağ işgali sürerken Erivan ve Ankara arasında temaslar sürse de, Azerbaycan'ın tepkisi ve karşılıklı

tavizlere izin verilmemesi, bu sürecin tıkanmasına sebep olmuştur. 27 Eylül'de başlayan çatışmaların sonucunda, 9 Kasım'da Ermenistan yenilgiyi kabullenmiştir. İşgalin bitişinin üzerinden tam bir ay geçtikten sonra, Cumhurbaşkanı Erdoğan Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye giderek zafer etkinliğine katılmıştı. Dönüş yolunda Erdoğan, önce Ermenistan ile sınır kapılarının yeniden açılacağına mesajını vermiş, ardından Azerbaycan lideri İlham Aliyev'in de, ateşkes anlaşmasının arabulucusu Rusya'nın da bu gelişmeye olumlu baktığı belirtilmiştir. Türkiye'nin, Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin düzelmesinin ikili ilişkilere de yansıtacağını belirtmesi önemlidir. Ermenistan barışın bir ortağı gibi hareket ettiği ölçüde, Türkiye başta diplomatik ilişkilerin sıklaştırılması konusunda da karşılık vermeye istekli durmaktadır. Ermenistan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Anna Naghdalyan, yazılı olarak ilettiği cevabında ise "Mesajlara değil, yapılanlara bakarız." ifadelerini kullanmıştır. Türkiye ile kapıların açılması Ermenistan'ın ekonomik kaygıları açısından önemli ve yerinde olsa da Dağlık Karabağ'da yaşanan gelişmeler halen sıcaklığını korumaktadır ve Ermeni halkının kaygıları da devreye girmektedir.

## ABD'de Türkiye'ye Yönelik Yaptırım Tartışmaları

ABD Dışişleri Bakanlığı 14 Aralık pazartesi günü CAATSA (Countering America's Adversaries through sanctions Act - Amerika'nın Hasımlarıyla Yaptırımlar Yoluyla Mücadele Yasası) aracılığı ile yaptığı açıklamada Türkiye'ye yönelik yaptırım kararı aldığını açıklamıştır. Bu kararın gerekçesi Türkiye'nin Rusya'dan S-400 hava savunma sistemini almış olması olarak gösterilmiştir. Yaptırımlar Türkiye Savunma Bakanlığı'nın ABD ile yaptığı veya yapacağı alım satın işlerini kapsamaktadır. Bu yaptırımların yalnızca ABD ile yapılacak işlemlerde uygulanması beklenmektedir. ABD şu an için yaptırımların başka devletler tarafından da uygulanması talebinde bulunmamıştır.

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Uluslararası Güvenlik ve Silahların Yayılmasının Önlenmesinden Sorumlu Bakan Yardımcısı Christopher Ford, Türkiye'nin S-400 alımının ABD'nin güvenliğini tehlikeye atması ve

Rusya'nın savunma sektörüne önemli miktarda fon sağlaması sebebiyle kabul edilemez olduğunu, bu silah alımının gerçekleşmesi durumunda CAATSA ile yaptırım uygulanacağını açıkça söylendiğini fakat Türkiye'nin ABD'ye başka bir seçenek bırakmadığını açıklamıştır. Yaptırım kararı Türkiye tarafından hızlı bir şekilde kınanmış, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından NATO müttefiki olan ABD'nin Türkiye'ye yaptırım uygulamasını değil bölgedeki terör örgütleri ile mücadelede destek vermesini gerektiğini açıklamıştır. Türkiye dışında Rusya, İran ve Azerbaycan da ABD'nin yaptırım kararına tepki göstermiştir.

Yaptırım kararının alınmasında ABD'nin içinde bulunduğu mevcut koşullar büyük önem arz etmektedir. Nitekim bu karar seçimi kaybetmiş ve görev döneminin sonuna yaklaşmış olan Trump ve ekibi tarafından alınmış ve Dışişleri Bakanı Mike Pompeo tarafından açıklanmıştır. 2024 yılında ABD'de gerçekleştirilecek olan başkanlık seçimlerinde Pompeo'nun aday olacağı ve bu nedenle de görevden ayrılmadan önce gelecekte uygulayacağı politikasının ne sertlikte olacağını gösterme fırsatı elde ettiği şeklinde yorumlanmıştır. Pompeo'nun gelecekte uygulamayı planladığı politikasının Rusya, Çin ve Müslüman ülkelere karşı sert politikalar yürütmek üzerine kurulu olduğu iddia edilmektedir.

## AB'de Türkiye'ye Yönelik Yaptırım Tartışmaları

Brüksel'de gerçekleştirilen AB liderler zirvesinde Türkiye'ye yaptırım konusunu da ele alan AB devlet ve hükümet başkanları, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki sismik araştırma faaliyetleri nedeniyle aşamalı yaptırım kararları üzerinde tartışmaktadır. Uzunca yıllar farklı konularda AB'nin gündeminde olan Türkiye, üyelik tartışmaları kadar dönemsel gelişmeler ile birlikte de adından söz ettirmektedir. Aralık 2020 içerisindeki Avrupa Birliği Liderler Zirvesi'nde, sonuç bildirgesinde yaptırım listesini genişletme ve Doğu Akdeniz'deki sondaj faaliyetlerine katılan kişi ya da kuruluşların yaptırım listesine alınması kararlaştırılmıştır. Her ne kadar AB'nin ana gündem eksenini BREXIT üzerinden şekillense de Türkiye'nin Doğu Akdeniz konusundaki tutumunu değiştirmemesi Brüksel'in gündemi açısından da Ankara'yı mercek altına almıştır. Doğu Akdeniz'de faaliyetler ana ekseninde AB'yi telaşlandırsa da Suriyeli sığınmacılara yönelik AB yardımları yoluyla Türkiye'ye desteğin sürdürülmesi vurgusu da çok taraflı bir ekseninde Türkiye'nin gündemdeki yerine ilişkin önemli bir mesaj içermektedir. Gelişmeler özellikle göçmenler ekseninde yaptırımlar konusunda frenleyici bir etkiye sahip gözükmemektedir. Türkiye ile ilgili yaptırım kararlarında ihtiyatlı davranılması gerektiğini vurgulayan NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Türkiye'nin 4 milyonu göçmeni ağırladığını ve aynı zamanda bir NATO üyesi olduğunu vurgulaması ihtiyatlılık konusunda sık sık gündeme gelmektedir.

AB Liderler Zirvesi'nde Türkiye ile ilgili konularda yaptırım kararında ihtiyatlı olmaya ilişkin kanat daha çok Almanya, İspanya, İtalya, Macaristan gibi ülkelerin başını çektiği gruptu. Yunanistan ve Fransa'nın başını çektiği yaptırım kararlarına ilişkin baskı tam anlamıyla da karşılık bulamamıştır. Bu hususta AB'nin gündemindeki diğer konular da önemli bir yere sahiptir. Yaptırım üzerinden politikalar Türkiye ile Fransa arasındaki söylemlerin de sertleşmesine sebep olmuştur.

## 2020 Yılı Geride Bırakılırken BREXIT ve AB



Lizbon Anlaşması'nın 50. maddesi birlik üyelikten çıkış koşullarını düzenlemektedir ve tarihinde ilk defa AB, bu madde ve kendi hukuk altyapısı üzerinden İngiltere gibi bir ülkenin üyelikten çıkışını tartışmaktadır. AB bu yönüyle birlik sürecinde tarihi bir siyasi süreci beklemektedir. İngiltere ve AB içerisinde hem karar alıcıların hem de kamuoyunun yakından takip ettiği gündem birliğinin kendi içerisindeki yapılanması ile ilgili bazı tedbirleri de masaya yatırmıştır. İngiltere gibi bir ülkenin birlikten ayrılık kararı bölge politikaları üzerinde de önemli bir belirsizlik ortaya çıkarmıştır.



AB ile İngiltere arasındaki yeni iş birliği modelleri üzerindeki tartışmalar da kafaları karıştırmaktadır. Ticaret, sermaye hareketleri, hizmetlerin sunumu, serbest dolaşım, işgücü dolaşımı, AB vatandaşlığı gibi uluslararası ilişkilerdeki birçok hassas başlıkta yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. İngiltere de İsviçre, İzlanda ve Norveç gibi özel anlaşma ve entegrasyon sağladığı üçüncü bir ülke konumuna gelecektir. Dış politika açısından İngiltere'deki önemli konulardan birisi de İskoçya ve Kuzey İrlanda'nın bağımsızlık yönünde talepleri ve AB üyesi ülkeler olma isteklerinin ortaya çıkıp çıkmayacağıdır. Özellikle AB politikaları açısından İngiltere'nin üyelikten ayrılışı Türkiye'nin de bu platformdaki politikalarını doğrudan ilgilendirmektedir. Birçok koşulda Türkiye'nin AB üyeliği konusunda lehte davranan İngiltere'nin yokluğu önemli bir siyasi desteğin de kaybolmasına neden olacaktır. Buna göre ilgili ülkenin çıkış talebini AB Konseyi'ne iletmesi ardından yapılacak AB Zirvesi tarafından belirlenecek yönlendirici ilkeler çerçevesinde Avrupa Birliği'nden çekilmeye ilişkin kuralları ve yeni ilişki şeklini belirleyecek bir anlaşma müzakere edilecek, uzlaşma halinde anlaşma akdedilecektir.

## Uluslararası İşbirliğinde Bilgi Savaşları ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), COVID-19 Örneği



Kaynak: <https://www.dw.com/tr/koronavirus-ile-mucadelede-ulkeler-hangi-onlemleri-aldi/a-52811940>

2020 yılının şüphesiz en önemli gelişmesi dünya çapında ülkeleri her yönüyle etkileyen salgın COVID-19 olmuştur. Son gelişmeler ışığında da DSÖ İngiltere'de ortaya çıkan yeni mutasyon ya da bulaşıcı tür konusunda mücadeleyi ve tedbirleri tartışmak üzere üye ülkeleri ortak hareket etmeye çağırmıştır. Bu algı ve dünyaya çağrı salgının başından beri önemli bir uluslararası konu olan şeffaflığı ve bilgi alışverişinin önemini de tekrar ortaya çıkarmıştır. Artan nüfusa ilişkin tahminler 2023 yılına gelindiğinde dünyanın 8 milyar kişiyi barındıracağını ortaya koymakta. Daha iyi bir şekilde organize olması gereken uluslararası sistem DSÖ'nün de çağrılarını doğrular nitelikte. Birleşmiş Milletler raporları da her yıl gerçekleşen %1-2

arasındaki nüfus artışının sürdürülebilirlik konusunda birçok alanla uyumlu olması konusunda dünyanın ortak hareket etmesi gerektiğini net bir şekilde gözler önüne sermektedir.

COVID-19 salgını öncesi nüfus artışının düşmesi yönündeki beklentiler ilginç bir şekilde öngörülenden daha fazla bir artışa işaret etmektedir. Dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun Asya kıtasında yaşadığı düşünüldüğünde ve virüsün çıkış noktasına ilişkin de gözler Çin'e çevrildiğinde daha zor ve aşılması zor salgınların korkutucu olabileceğini ortaya koymaktadır.

## Teknolojik Mücadelede Yeni Eksen; ABD-Çin Gerginliği Artıyor

ABD ve Çin arasında devam eden teknolojik mücadele son iki yılda inişli çıkışlı gündem konularıyla artarak devam etmiştir. ABD'de vekillerin yılsonu bütçesi kapsamında salgınla mücadele için hazırlanan teşvik paketi içinde Çinli şirketler Huawei ve ZTE'nin ekipmanlarının ülkedeki telekomünikasyon sisteminden çıkarılması için 1,9 milyar dolarlık bir programa onay vermesi beklenmektedir. Aralık 2020 başında düzenleyici kuruluş bu şirketlerin ekipmanlarının sistemden çıkarılmasına yönelik düzenlemelere son halini vermişti. Daha önce de sık sık benzer olaylarla karşı karşıya gelen iki ülke "Huawei Olayı" olarak bir zinciri başlatmış ve uzmanlar bu gelişmeleri yüksek teknolojide soğuk savaş olarak adlandırmıştır. 40 yıl önce küçük bir başlangıçtan günümüzde küresel bir geliştirici haline gelen Huawei, gelişimi ve istikrarlı şirket liderliğiyle Çin'in dünya pazarında artan bir yansıması olarak gösterilmektedir. Çinli şirketler, yatırımlarını ve müşteri portföyünü artırmak amacıyla ABD'de milyonlarca dolarlık faaliyetlerde bulunmuş olsalar da süreç, Trump'ın başkan seçilmesi sonrasında gümrük vergilerinin artırılması ve ek yaptırımların uygulanması ile tersine dönmüştür. 2020 yılı sonu gelişmeler bu mücadelenin farklı alanlarla da teknolojik boyutuyla devam edeceğini göstermektedir.

## YÖNETİM KURULU

### Müdür

Doç. Dr. Özgür TÜFEKÇİ

### Müdür Yardımcıları

Dr. Öğr. Ü. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Dr. Öğr. Ü. Abdullah UZUN

### Üyeler

Prof. Dr. Bünyamin ER

Doç. Dr. İsmail KÖSE

Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ

Dr. Öğr. Ü. Umut ÜZAR

## ÇALIŞMA GRUPLARI

### Ekonomik Araştırmalar Çalışma Grubu

**Koordinatör:** Dr. Öğr. Ü. Umut ÜZAR

Dr. Cihan GÜNEŞ  
Arş. Gör. Tuğçe ADIMLI  
Sema ŞEKER

### Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar Çalışma Grubu

**Koordinatör:** Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ

Doç. Dr. Bayram SEVİNÇ  
Dr. Öğr. Ü. Hüseyin YADİGAROĞLU  
Arş. Gör. İlhan BİLİCİ

### Kent, Yönetim ve Çevre Araştırmaları Çalışma Grubu

**Koordinatör:** Dr. Öğr. Ü. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Dr. Öğr. Ü. Abdullah UZUN  
Öğr. Gör. Fatma NALBANT  
Arş. Gör. Tülay DEMİR  
Arş. Gör. Kubilay DÜZENLİ  
Arş. Gör. Nisa ERDEM  
Kübra ÖZDEMİR  
Aynur YILDIRIM

### Uluslararası Araştırmalar Çalışma Grubu

**Koordinatör:** Dr. Öğr. Ü. Vahit GÜNTAY

Doç. Dr. İsmail KÖSE  
Arş. Gör. Göktuğ KIPRIZLI  
Dilek KARADENİZ  
Muharrem BAYRAK  
Muhammed Resul EROĞLU  
Mehmet Can ALBAYRAK  
Nurfer GEZER  
Lütfü OSMANOĞLU  
Aleyna TEMİZ  
Münevver YAVUZ  
Ogün YILMAZ

